

ВПЛИВ ПОДАТКІВ НА СИСТЕМУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Однією із суттєвих загроз підприємству щодо забезпечення реалізації власних стратегічних економічних інтересів при певних зовнішніх умовах може стати існуюча податкова система. Тому необхідно розробляти та застосовувати методи організації і забезпечення податкової безпеки як складової економічної безпеки підприємства.

Проблеми економічної безпеки останнім часом все частіше опиняються в центрі громадської уваги, стають предметом обговорення як представників різних сфер наукових знань, так і владних структур. На рівні окремих суб'єктів господарювання економічна безпека розглядається як кількісна та якісна характеристика суб'єкта господарювання, яка відображає його здатність реалізувати власні стратегічні економічні інтереси при певних зовнішніх умовах завдяки захисту від існуючих і потенційних загроз та використанню можливостей, що надає зовнішнє середовище [1].

Основним важелем формування дохідної частини бюджетів усіх рівнів є податки. Податки – це примусовий платіж, який держава чи уповноважений нею орган стягує з фізичних та юридичних осіб на підставі чинного законодавства і спрямовує на задоволення загальнодержавних чи спільних регіональних потреб.

Одним із головних інструментів реалізації системи економічної безпеки є податкова стратегія підприємства щодо визначення оптимального варіанту сплати податків.

Головною метою податкової стратегії є оптимізація податкових платежів та мінімізація податкових ризиків. Це є основою для реалізації головної цілі будь-якого підприємства – забезпечення зростання його ринкової вартості.

Реалізація податкової стратегії впливає на стратегію управління грошовими потоками, оскільки додаткові штрафні санкції – це додаткові витрати і відтік грошових коштів.

Система фінансових ризиків, що потребує мінімізації, включає податковий ризик збільшення податкових платежів у випадку розширення бізнесу або змін у податковому законодавстві.

У загальному випадку формування і реалізація системи податкової безпеки передбачає аналіз податкового середовища підприємства з точки зору збереження його економічної безпеки; розробку та реалізацію самої стратегії податкової оптимізації, а також контроль за досягненням поставлених цілей [2, с. 221]. На практиці цілями стратегії забезпечення податкової безпеки може бути:

- формування податкової облікової політики, що дозволить зменшити величину податкової бази в поточному податковому періоду з переносом навантаження на подальші періоди;
- реалізація системи заходів щодо скорочення витрат невиробничого характеру, які не можуть бути визнані для цілей обчислення податку на прибуток, і не дозволять відшкодувати ПДВ;
- введення розподільного обліку по окремих товарах і видах діяльності, що підлягають оподаткуванню ПДВ по різних ставках з метою оптимізації сплати ПДВ;
- розгляд можливостей застосування спеціальних податкових режимів, пільг і положень тощо [3, с. 404-406].

Система податкової безпеки, яка представляє собою фінансово-економічний стан платника податків, забезпечує мінімізацією податкових ризиків, при якому з боку господарюючого суб'єкта повністю й вчасно сплачуються нараховані податки, а з боку виконавчих і законодавчих органів забезпечуються передбачені законом захист платника податків.

Досягнення головної мети діяльності суб'єкта господарювання – беззбиткове функціонування, можливе тільки за умови якісної організації системи економічної безпеки, яка забезпечить процес стимулювання до скорочення витрат, при наявності контролю досягнутих результатів із запланованими. Однак, специфіка системи оподаткування, що діє на сьогоднішній день в Україні, суперечить реалізації функції стимулювання до скорочення витрат (мотивації) при управлінні підприємством.

Отже, необхідною умовою оптимізації управлінських рішень, спрямованих на довгострокове підвищення прибутковості, є відновлення функції «стимулювання до скорочення витрат» в складі функцій податкового менеджменту. Крім того, необхідність визначення ймовірного стану витрат в умовах високої невизначеності, зміни неконтрольованих об'єктів і показників зовнішнього середовища, які впливають на формування витрат, висуває на передній план таку функцію управління, як прогнозування.

Податкове прогнозування базується на результатах податкових досліджень відповідних аналітичних даних, отриманих у ході виконання поточних податкових зобов'язань. Збір і обробка цих даних дає змогу, судити про позитивні й негативні тенденції оподаткування, його вплив на темпи інвестування, структурні зрушення у галузях, співвідношення доходів територій, корпорацій, громадян.

Саме тому, податкове планування і прогнозування – особливі елементи знаходження і прийняття рішень, основним завданням яких є економічне обґрунтування забезпечення якісних і кількісних параметрів, перспективних програм соціально-економічного розвитку, з позицій існуючої в державі податкової концепції. При податковому плануванні і прогнозуванні не лише реалізуються фіскальні завдання, але й закладаються основи оптимізації тактики і стратегії податкового регулювання і контролю [4].

Таким чином, на підставі вищевикладеного можна зробити наступні висновки: податки є одним з основних компонентів побудови ефективної системи економічної безпеки підприємства; перелік методик, що може використовуватись для виконання відповідних завдань, залежить від податкової стратегії підприємства; стратегія податкової оптимізації дозволяє підприємству максимально ефективно використати фінансові ресурси, не порушуючи норм податкового законодавства.

1. Шемаєва Л.Г. *Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища: автореф. дис. ... д-ра екон. наук/ Л.Г. Шемаєва.* – К., 2010. – 39 с.

2. Глуценко О.О. *Концептуальна модель податкової стратегії підприємства як захід збереження його економічної безпеки / О.О. Глуценко // Економіка. Менеджмент. Підприємництво.* – 24(1). – 2012. – С. 215-223.

3. Власова О.Є. *Податкова безпека в системі заходів забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання / О.Є. Власова // Комунальне господарство міст : Науково-техн. Збірник.* - №108. – 2012. – С. 401-407.

4. Ярема, Б. П. *Податковий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Б. П. Ярема, В. П. Маринець.* – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 224 с.